

AMENINȚĂRI LA ADRESA SECURITĂȚII INTERNAȚIONALE

CZU CZU 327

Alexandru REVCU*

Rezumat: Mediul internațional de securitate, caracterizat de o complexitate crescândă în care impactul provocărilor regionale asupra securității internaționale nu pare a fi amenințat, în prezent, de conflictele clasice, constând din atacuri armate de amploare, de o serie de alte noi amenințări care se profilează la orizont. Riscurile, pericolele și amenințările au fost prezente constant în relațiile dintre oameni. Mai mult decât atât, pe parcurs și-au perfecționat formele și metodele specifice unde s-au aflat la rădăcina cauzelor nenumăratelor stări conflictuale care au umbrit evoluția societății umane.

Cuvinte cheie: provocării, impact, securitate, stat, suveranitate, statalitate, conflicte regionale.

THREATS TO INTERNATIONAL SECURITY

Summary: International security environment characterized by an increasing complexity where the impact of regional challenges on the security in the international community does not seem to be currently threatened by classic conflicts consisting of large-scale armed attacks, but a series of other new threats are looming on the horizon, each among them being difficult to predict in a way, much more difficult to counteract, in the conditions of erasing the boundaries between internal and external threats. Risks, dangers and threats were constantly present in human relations. Moreover, along the way they perfected their specific forms and methods where they were at the root of the causes of the countless conflicting states that overshadowed the evolution of human society.

Keywords: Challenges, impact, security, state, sovereignty, statehood, regional conflicts.

Introducere. Provocările la adresa mediului de securitate tind să devină din ce în ce mai difuze, mai puțin previzibile și multidimensionale, constituind atât o caracteristică externă a securității, cât și una internă, devenind o componentă indispensabilă a politicilor și strategiilor de securitate. Actualmente, aceste motive, au sporit nevoia de

* Alexandru REVCU, masterand, Universitatea de Stat din Moldova, revcualexandru@yahoo.com

cooperare internațională ca fundament pentru asigurarea stabilității mediului de securitate, care trebuie să asigure sentimentul de încredere și liniște prin garantarea absenței oricărui pericol, atât pentru individ, cât și pentru comunitatea din care face parte.

Mapamondul internațional de securitate, caracterizat de o complexitate crescândă, comunitatea internațională nu pare a fi amenințat în prezent de conflictele clasice la care sunt atacuri armate de amploare, ci de o serie de alte noi amenințări care se profilează la orizont, fiecare dintre ele fiind greu de prezis într-un fel, mult mai greu de contracarat, în condițiile ștergerii granițelor dintre amenințările interne și externe. Pericolele și amenințările au fost prezente constant în relațiile dintre oameni. Pe parcurs și-au perfecționat formele, metodele specifice și s-au aflat la rădăcina cauzelor nenumăratelor stări conflictuale care au umbrit evoluția societății umane.

Decurgerea amenințărilor din procesele, caracteristice globalizării, au un efect negativ asupra mediului de securitate contemporan, care a cunoscut o amploare deosebită după Războiul Rece, când au fost rupte barierele ideologice, culturale, politice, economice și tehnologice dintre Occident și Orient dar și extinderea principiilor liberalizării pieței de capital. Globalizarea prin procesele care decurg asupra lor și pentru viitor, generează tensiuni multiple care vor influența, nu întotdeauna pozitiv, mediul internațional de securitate. Integrarea dar și fragmentarea, localizarea și internaționalizarea, centralizarea și descentralizarea sunt doar câteva dintre situațiile care pot genera insecuritatea provocată de globalizare.

În vizorul atenției comunității internaționale sunt fenomenele precum: armele convenționale, corupția, comunicațiile, asistența pentru dezvoltare, finanțele globale, comerțul internațional, conflictele interstatale, sănătatea, drepturile omului, comunicarea globală, conservarea naturii, armele nucleare, biologice și chimice, poluarea, refugiații, migrația, traficul de persoane, traficul de droguri, crima organizată transfrontalieră și nu în ultimul rând, terorismul. Aceste amenințări transnaționale, profitând de permeabilitatea granițelor, și-au sporit șansele de manifestare la scară planetară, generând noi amenințări, care se configurează cu o viteză și reacție fără precedent. Astfel, procesul de globalizare se transformă în vulnerabilități de o nouă dimen-

siune, astfel încât este dificil de stabilit dacă provin de la actori statali sau nestatali.

În prezent, principala preocupare a comunității internaționale în domeniul proliferării armelor nucleare este, așa-numitul dosar nuclear Iranian, precum și politica nucleară nord-coreeană, care se bazează pe lipsa de transparență din partea autorităților acestor state care la rândul lor să raporteze Agenției Internaționale pentru Energie Atomică date relevante privind procesul de îmbogățire a uraniului, care poate fi folosit atât ca combustibil pentru centralele nucleare, cât și în industria militară pentru producerea de arme nucleare. Proliferarea armelor și amenințarea lor este mereu o activitate prioritară pentru o instituțiile internaționale cu sarcini de securitate pereche dar, în ultima vreme, cu actori de stat sau non-state care susțin sau practică terorismul au promovat fenomenul în fruntea listei provocărilor mediului de securitate.

Astfel, proliferarea armelor, în special a armelor de distrugere în masă, reprezintă o altă amenințare contemporană serioasă la adresa păcii și securității țărilor și popoarelor lumii. Anume riscurile particulare determinate de acest tip de amenințare revin din faptul că prin armele de distrugere în masă, un grup criminal sau terorist de cea mai mică dimensiune poate cauza pierderi care anterior nu puteau fi cauzate de armatele unor state naționale. În contextul dat, armele de distrugere în masă (ADM) și sistemele de arme ultramoderne convențional poate constitui o amenințare majoră la adresa securității internaționale, dacă acestea intră în posesia unor actori statali precum Coreea de Nord sau Iran, care le-ar putea folosi împotriva lumii civilizate sau a unui scop fundamental și decizional. Deși proliferarea este susținută de un număr limitat de state și actori nestatali, aceasta reprezintă un pericol real prin diseminarea tehnologiilor și informațiilor, pentru faptul că statele proliferative se pot ajuta unul pe altul. Următorul factor care are nemijlocit o influență la adresa amenințării la securitatea internațională este:

- *Crima organizată și amenințările ei*, pentru securitatea națională a multor state, precum și pentru securitatea internațională, deoarece organizațiile criminale și-au extins puterea și influența prin creșterea traficului ilegal de persoane, arme, bunuri, droguri, bani, adesea conducătorul acestor organizații devin mai mare decât cea a guvernelor care le înfruntă.

Modificările în economia globală și politica internațională de după Războiul Rece a dat un impuls puternic activității criminale și a întărit organizațiile acestora mai mult decât atât, activitatea acestor organizații criminale au primit și un caracter transfrontalier, prin utilizarea regulilor de management specifice companiei sau organizației naționale, prin stabilirea de relații cu oficialii și liderii politici corupți, prin alianțe strategice cu alte rețele criminale care prin urmare, aceste organizații au devenit foarte puternice punând în pericol legitimitatea aparatului statal. Altă problemă este:

- *Amenințările de natură etnică și religioasă.*

Însăși numărul și amploarea conflictelor care au la origine dispute teritoriale a scăzut, s-au amplificat și diversificat modalitățile de rezolvare prin forță a divergențelor de natură etnică și religioasă. Fenomenele etnice, inclusiv religioase au multiple conotații istorice, culturale și economice. Aceste mișcări etnice și religioase de tipaj extremist țin să aibă caracter universal, considerând că opiniile pe care le exprimă trebuie să fie însușite de toți credincioșii propriei religii. Aici există tendința de a transfera astfel propria opinie despre legitimitate din sfera ideatică spre motivația unor acțiuni politice.

Sunt mișcări extremiste care au caracter exclusivist, resping orice opțiuni contrare celor pe care le promovează, atât cele teologice, cât și cele politice sau în legătură cu ordinea socială. În plan practic, aceasta înseamnă că în societățile în care asemenea opinii sunt predominante, orice individ care nu este un adept sau un credincios este considerat un cetățean de altă categorie. În plus, ele au un caracter militant activ, utilizând cu ușurință mijloace coercitive.

Deși mișcările religioase extremiste militante nu constituie singurul actor nonstatal ale cărui activități contribuie la propagarea și crearea violenței, mulți experți consideră că ele au tendința să stimuleze anumite tipuri de activități internaționale de destabilizare. Astfel, se evidențiază tendința unor grupuri etnice sau a unor grupări religioase de a revendica teritorii într-o zonă adiacentă, care în unele cazuri a fost pierdută în favoarea unui alt stat care o deține în prezent. Evident că pentru a realiza un asemenea obiectiv de cele mai multe ori este utilizată forța armată.

- *Amenințările expansiunii demografice* au un impact major spre populație și alte probleme la adresa individului, precum sărăcia, foamea, degradarea educației, bolile contagioase și epidemiile s-au intensificat în anumite zone ale lumii în ciuda evoluția științei, dezvoltarea tehnologică și a eforturilor comunității internaționale spre soluționarea lor.

Principala problemă a globului este tendința de creștere ritmică a populației, care se manifestă proeminent în China, India, Asia de Sud-Est, Orientul Apropiat și Mijlociu. Până în 2050, populația actuală de 7 miliarde de locuitori, probabil se va dubla. Asia va rămâne cea mai populată zonă a lumii în timp ce populația Africii conform previziunilor se va tripla. Expansiunea demografică cu consecințe economice, șocuri politice și militare se intersectează cu îmbătrânirea și reducerea populației din Federația Rusă, SUA și UE, suprapopularea unor țări și regiuni, combinate cu creșterea sărăciei în spațiile respective.

- *Riscuri biologice* adesea subestimate ca potențiale pericole majore sunt identificate și prognozate de experți care identifică riscuri biologice noi și creșterea numerică, dezvoltând progresiv pericolul pentru mediul de securitate. De aici putem constata un alt indizerat cum ar fi:

- *Amenințările conflictelor regionale* sunt considerate pierderile morale, materiale sau chiar umane în proporții mari care pun în pericol viața și sănătatea oamenilor, periclitează luarea unor decizii urgente și de însemnătate deosebită și care pot genera instabilitate în regiune. În mediul de securitate internațional, aflat în regim de amenințare ba chiar ar putea fi perturbat, dacă dimensiunea conflictelor se va extinde.

Conflictul presupune confruntarea între diverse grupuri sociale, societăți sau state în tendința de a realiza interesele contradictorii și în acest sens, izbucnirea acestora este o realitate, cu care ne confruntăm. Impactul conflictelor este unul dezastruos pentru că provoacă dezordine și destabilizări în societate.

Concluzii. Dacă în evoluția perioadei de tranziție, pe care o parcurgem nu vor apărea condiții și circumstanțe sau o concentrare de putere realizată pe baza înțelegerii dintre statele lumii și marele puteri globale care să diminueze sursele de instabilitate existente, mapamon-

dul ordinii mondiale nu va conduce către o lume mai sigură. Factorii de decizie, atât civili cât și militari, din sectorul de securitate sunt chemați să dea răspuns noilor provocări printr-o cooperare flexibilă, multilaterală, echilibrată și consecventă între instituții și state.

Până la realizarea unui sistem de securitate internațional stabil, este necesară aplicarea celor mai inovative metode pentru evitarea tuturor consecințelor negative. Motoarele principale ale instabilității rămân aceleași, iar instrumentele, pregătirea, bugetele disponibile, cooperarea între actorii internaționali va avea succes pozitiv și impact pozitiv pe arena internațională.

Referințe bibliografice:

1. Riscuri și amenințări la adresa securității contemporane. Disponibil: <https://core.ac.uk/download/pdf/229471504.pdf>
2. Răducu Cătălina-Daniela, Bogdan Ștefanachi, Securitatea umană. Provocări contemporane, București, 2015
3. The concept of national security in the contemporary world. Disponibil: <https://www.jstor.org/stable/20751984>
4. Zbigniew Brzezinski, Marea tablă de șah, 1997
5. Proiectul SSN 9 6 2016 mod.doc (presedint